

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL STACIONARINIŲ PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ GYDYMO PAGAL
MINESOTOS PROGRAMĄ PASLAUGŲ TEIKIMO ASMENIMS, TURINTIEMS
PSICHIKOS IR ELGESIO SUTRIKIMŲ DĖL PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ
VARTOJIMO IR (AR) PATOLOGINIO POTRAUKIO AZARTINIAMS LOŠIMAMS,
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2021 m. rugsėjo 21 d. Nr. V-2133

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 10 straipsnio 6 punktu ir siekdamas didinti priklausomybės ligų gydymo paslaugų prieinamumą:

1. T v i r t i n u Stacionarinių priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugų teikimo asmenims, turintiems psichikos ir elgesio sutrikimų dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir (ar) patologinio potraukio azartiniams lošimams, tvarkos aprašą (pridedama).
2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.
3. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2021 m. spalio 1 d.

Sveikatos apsaugos ministras

Arūnas Dulkys

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2021 m. rugsėjo 21 d.
įsakymu Nr. V-2133

STACIONARINIŲ PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ GYDYMO PAGAL MINESOTOS PROGRAMĄ PASLAUGŲ TEIKIMO ASMENIMS, TURINTIEMS PSICHIKOS IR ELGESIO SUTRIKIMŲ DĖL PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO IR (AR) PATOLOGINIO POTRAUKIO AZARTINIAMS LOŠIMAMS, TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Stacionariųjų Minesotos priklausomybės ligų gydymo paslaugų teikimo asmenims, turintiems psichikos ir elgesio sutrikimų dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir (ar) patologinio potraukio azartiniam lošimams, tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja stacionariųjų priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugų teikimo tvarką, reikalavimus šias paslaugas teikiančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – ASPĮ) specialistams, patalpoms, medicinos priemonėms (prietaisams) bei kitai įrangai.

2. Stacionarinės priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugos teikiamos ASPĮ, turinčiose įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti antrinio lygio stacionarines priklausomybės ligų gydymo paslaugas.

3. Apraše nustatyti reikalavimai taikomi stacionarines priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugas teikiančioms ASPĮ, nepriklausomai nuo jų nuosavybės formos.

4. ASPĮ, teikianti ne tik stacionarines priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugas, bet ir kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, turi turėti atskirą padalinį stacionarinėms priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugoms teikti.

5. Apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **Stacionarinės priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugos** – po abstinencijos sindromo gydymo ASPĮ teikiamos 28 dienų trukmės psichosocialinės rehabilitacijos ir kitos asmens sveikatos priežiūros paslaugos kartu su elgesio ir 12 žingsnių terapija, skirta blaivybės motyvacijai sustiprinti.

5.2. **12 žingsnių terapija** – struktūruotas priklausomybės ligų keliamoms problemoms spręsti skirtas metodas, grindžiamas priklausomybės ligų pripažinimu ir dalyvavimu savitarpio pagalbos grupių veiklose, skatinančiose keisti savo elgesį ir palaikyti pozityvius pokyčius, taikomas asmenims, turintiems psichikos ir elgesio sutrikimų dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir (ar) patologinio potraukio azartiniam lošimams (toliau – pacientams).

6. Kitos Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos kituose asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

II SKYRIUS REIKALAVIMAI SPECIALISTAMS

7. Stacionarines priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugas ASPĮ pagal nustatytą kompetenciją teikia ši specialistų komanda:

7.1. gydytojas psichiatras (paslaugas teikia ne daugiau kaip 25 pacientams viso gydymo metu);

7.2. medicinos psichologas (paslaugas teikia ne daugiau kaip 9 pacientams viso gydymo metu);

7.3. psichikos sveikatos slaugytojas (paslaugas teikia ne daugiau kaip 25 pacientams viso gydymo metu, visą parą);

7.4. slaugytojo padėjėjas (paslaugas teikia ne daugiau kaip 30–40 pacientų viso gydymo metu, visą parą);

7.5. socialinis darbuotojas (paslaugas teikia ne daugiau kaip 11 pacientų viso gydymo metu).

8. Kiti specialistai (ergoterapeutas, psichoterapeutas, visuomenės sveikatos specialistas, sveikos gyvensenos specialistas ir kt.) gali būti įtraukti į specialistų komandą pagal poreikį.

9. Teikiant stacionarines priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugas:

9.1. gydytojas psichiatras:

9.1.1. vertina paciento psichikos būklę;

9.1.2. konsultuoja dėl gydymo eigos ir teikia informaciją pacientams ir jų artimiesiems;

9.1.3. teikia informaciją ir konsultacijas specialistų komandos nariams dėl paciento būklės vertinimo ir stebėjimo rezultatų, atkryčio prevencijos plano ir kitų taikomų priemonių;

9.1.4. vadovauja individualaus gydymo plano sudarymui ir vykdymui;

9.1.5. vertina ir koreguoja gydymo eigą;

9.1.6. vykdo kitas teisės aktuose numatytas pareigas;

9.2. medicinos psichologas:

9.2.1. dalyvauja sudarant ir vykdant individualų gydymo planą;

9.2.2. atlieka psichologinį įvertinimą;

9.2.3. teikia individualias ir grupines psichologines konsultacijas;

9.2.4. vykdo psichoedukaciją pacientams ir jų artimiesiems;

9.2.5. teikia individualias ir grupines 12 žingsnių terapijos konsultacijas;

9.2.6. vykdo kitas teisės aktuose numatytas pareigas;

9.3. psichikos sveikatos slaugytojas:

9.3.1. dalyvauja sudarant ir vykdant individualų gydymo planą;

9.3.2. stebi paciento savarankiškumo vystymąsi ir pokyčius;

9.3.3. vykdo sveikatos įgūdžių formavimą ir lavinimą;

9.3.4. konsultuoja pacientą bei jo artimuosius dėl vaistų vartojimo, įgūdžių palaikymo ir atkūrimo bei priežiūros namuose;

9.3.5. vykdo kitas teisės aktuose numatytas pareigas.

9.4. Socialinis darbuotojas:

9.4.1. dalyvauja sudarant ir vykdant individualaus gydymo planą;

9.4.2. įvertina paciento socialinį funkcionavimą, socialinius įgūdžius;

9.4.3. konsultuoja pacientą dėl socialinių įgūdžių lavinimo, elgesio keitimo ir kt., teikia kitas konsultacijas socialiniais klausimais ir (ar) vykdo mokymą;

9.4.4. teikia konsultacijas šeimos nariams bei artimiesiems dėl atkryčių prevencijos plano įgyvendinimo, dėl socialinės pagalbos poreikio ir priemonių;

9.4.5. rūpinasi paciento socialinių ryšių atkūrimu, padeda spręsti darbo, socialinių ir kitų viešųjų paslaugų gavimo problemas, tarpininkauja tvarkant reikiamus asmens dokumentus;

9.4.6. teikia individualias ir grupines 12 žingsnių terapijos konsultacijas;

9.4.7. vykdo kitas teisės aktuose numatytas pareigas;

9.5. slaugytojo padėjėjas:

9.5.1. stebi pacientų sveikatos būklę ir apie pablogėjusią būklę informuoja slaugytoją ir (ar) gydytoją;

9.5.2. palydi pacientą į palatą, supažindina su laikinąja gyvenamąja aplinka ASPI, parodo lovą, paaiškina pacientui pagalbos iškvietimo sistemos naudojimą, supažindina su pacientų lankymo taisyklėmis;

9.5.3. parodo pacientams, kur yra asmens higienos patalpos (tualetai, vonios, dušai), paaiškina, kaip jomis naudotis;

9.5.4. ruošia valymo ir dezinfekavimo tirpalus;

9.5.5. pacientą nuprausia, padeda jam nusirengti ir apsirengti;

9.5.6. esant reikalui, padeda pacientui persikelti į vežimėlį ar kėdę, naudotis liftu;

9.5.7. pacientui išvykstant ar perkeltiant jį į kitą ASPI skyrių, pasirūpina, kad jo daiktai būtų perduoti pacientui ar jo artimiesiems;

9.5.8. valo ir dezinfekuoja aplinkos (patalpų, daiktų, įrenginių) paviršius; surenka ir rūšiuoja medicininės atliekas; gabena medicininės atliekas į ASPI atliekų rūšiavimo saugyklas;

9.5.9. vykdo kitas teisės aktuose numatytas pareigas.

10. Esant indikacijų, paciento, kuriam teikiamos stacionarinės priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugos, sveikatos būklę pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatytą kompetenciją vertina ir specializuotas asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia gydytojai specialistai.

III SKYRIUS REIKALAVIMAI PATALPOMS

11. ASPI, teikiančioje stacionarines priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugas, turi būti įrengtos šios patalpos stacionarinėms priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugoms teikti:

11.1. patalpa grupinei veiklai;

11.2. patalpa individualioms konsultacijoms teikti;

11.3. specialistų kabinetas;

11.4. procedūrų kabinetas;

11.5. patalpos, skirtos įvairioms ergoterapijos veikloms ir (ar) menų terapijai (pavyzdžiui, muzikos terapijai ir kt.);

11.6. pacientų mokymo patalpa;

11.7. palatos;

11.8. valgomasis.

IV SKYRIUS REIKALAVIMAI MEDICINOS PRIEMONĖMS (PRIETAISAMS) IR KITAI ĮRANGAI

12. ASPI, teikiančioje stacionarines priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugas, turi būti šios medicinos priemonės (prieetaisai) ir kita įranga:

12.1. bendrosios paciento apžiūros kušetė;

12.2. stetofonendoskopas;

12.3. arterinio kraujospūdžio matavimo aparatas;

12.4. asmens sveikatos priežiūros įstaigos pirmosios medicinos pagalbos rinkinys, atitinkantis Asmens sveikatos priežiūros įstaigos pirmosios medicinos pagalbos rinkinio apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. V-450 „Dėl Asmens sveikatos priežiūros įstaigos pirmosios medicinos pagalbos rinkinio aprašo, Pirmosios pagalbos rinkinio aprašo ir Asmens sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą aprašo patvirtinimo“, nustatytus reikalavimus (procedūrų kabinete).

V SKYRIUS

STACIONARINIŲ PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ GYDYMO PAGAL MINESOTOS PROGRAMĄ PASLAUGŲ TEIKIMO TVARKA

13. Stacionarinių priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugų gauti pacientą siunčia gydytojas psichiatras, įvertinęs tokių paslaugų poreikį ir Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinėje sistemoje (toliau – ESPBI IS) užpildydamas elektroninę siuntimo formą.

14. Stacionarinių priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugų teikimą sudaro šie etapai:

14.1. pradinis vertinimas, kurio metu įvertinama paciento būklė ir kartu su pacientu sudaromas individualus gydymo planas, kuriame nurodomi siektini tikslai, gydymo paslaugos ir intervencijos, jų skaičius, trukmė ir dažnis;

14.2. intervencijų, numatytų Minesotos programoje, taikymas;

14.3. galutinis vertinimas, kurio metu pakartotinai įvertinama paciento fizinės ir psichikos sveikatos būklė, pateikiamos tolesnio gydymo ir (ar) reabilitacijos rekomendacijos.

15. Vykdant ir (ar) įvykdžius individualaus gydymo planą, stacionarines priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugas teikiantys specialistai įvertina paciento pažangą, vadovaudamiesi ASPĮ vadovo nustatyta tvarka.

16. Atsižvelgiant į paciento poreikius, pažangos vertinimo rezultatus ir stacionarines priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugas teikiančių specialistų rekomendacijas, individualus gydymo planas gali būti koreguojamas, atsižvelgiant į paciento būklę ir indikacijas, užpildant formą Nr. 003/a „Gydymo stacionare ligos istorija“, nurodytą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. lapkričio 29 d. įsakyme Nr. 515 „Dėl sveikatos priežiūros įstaigų veiklos apskaitos ir atskaitomybės tvarkos“.

17. Stacionarinės priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugos skiriamos asmenims, kuriems nustatytas vienas iš šių psichikos ir elgesio sutrikimų (koduojamų Tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacijos dešimtojo pataisyto ir papildyto leidimo „Sisteminis ligų sąrašas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. V-164 „Dėl Tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacijos dešimtojo pataisyto ir papildyto leidimo „Sisteminis ligų sąrašas“ (Australijos modifikacija, TLK-10-AM) įdiegimo“, kodais):

17.1. psichikos ir elgesio sutrikimai, vartojant psichoaktyvias medžiagas, priklausomybės sindromas (F1-.2);

17.2. patologinis potraukis azartiniam lošimams (F63.0);

17.3. kiti įpročių ir potraukių sutrikimai (F63.8);

17.4. sutrikimai, išvardyti 18.1, 18.3 papunkčiuose ir gretutiniai psichikos ir elgesio sutrikimai (pavyzdžiui, depresijos epizodas (F32, F33), nuotaikos, fobiniai ir nerimo sutrikimai (F34, F38, F40–F48) ir kiti).

18. Stacionarinių priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugų skyrimo kontraindikacijos:

18.1. intoksikacija psichoaktyviosiomis medžiagomis (F1-.0), abstinencijos būklė (F1-.3);

18.2. ūmūs ir išreikšti lėtiniai psichikos sutrikimai (pavyzdžiui, vidutinis ir sunkus protinis atsilikimas);

18.3. ūmi somatinė patologija;

18.4. gelta;

18.5. nustatytos ūmios užkrečiamosios ligos, dėl kurių turi būti taikomos papildomos izoliavimo priemonės;

18.6. per praėjusią parą buvę 2 ir daugiau epilepsijos priepuolių;

18.7. įtariama hipertenzinė krizė;

18.7.1. hipotonija, kai sistolinis arterinis kraujo spaudimas yra mažesnis negu 80 mmHg;

18.7.2. tachiaritmija – kai pulsas dažnesnis negu 140 k/min., yra buvę prieširdžių virpėjimo epizodų;

18.7.3. bradiaritmija (pavojinga gyvybei bradiaritmija, jeigu pulsas 40 k/min. ar retesnis);

18.8. įtariant ūmų pankreatitą arba lėtinio pankreatito paūmėjimą (kai pacientas skundžiasi juosiančiu skausmu, pykinimu, dažnu vėmimu).

19. Diagnozavus ar įtarus somatinius susirgimus, traumas ir kitas būkles, galinčias kelti pavojų paciento sveikatai ir gyvybei, stacionarinės priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugos gali būti skiriamos tik po atitinkamą profesinę kvalifikaciją turinčio specialisto konsultacijos ir nustačius, kad pacientui nereikalingas diagnozuoto ar įtariamo somatinio susirgimo gydymas.

20. Stacionariųjų priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugų trukmė yra 28 lovodieniai.

21. Tais atvejais, kai teikiant stacionarines priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugas pacientas kreipiasi dėl gydytojo psichiatro kompetencijai nepriskirtų ligų ar būklių, gydytojas psichiatras turi siūsti pacientą konsultuotis ir (ar) gydytis pas atitinkamos srities asmens sveikatos priežiūros specialistą.

22. ASPI, teikianti stacionarines priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugas, gydytojų specialistų, išskyrus gydytojo psichiatro, konsultacijas, esant poreikiui, užtikrina pati arba pagal sutartis su kitomis ASPI.

23. Išvykstančiam į namus pacientui, atsižvelgiant į jo sveikatos būklę, įteikiamos rašytinės rekomendacijos dėl priklausomybės ligų ambulatorinio gydymo ir (ar) atmintinės dėl savirūpos namuose, kurių tipinę formą tvirtina ASPI, teikiančios stacionarines priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugas, vadovas.

24. Gydytojas psichiatras per tris darbo dienas po paciento išvykimo iš ASPI, teikiančios stacionarines priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugas, siuntusiajam gydytojui psichiatrai pateikia informaciją apie pacientui suteiktas gydymo paslaugas ESPBI IS, užpildydamas elektroninę siuntimo formą.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Stacionarinės priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugos dėl tos pačios priežasties gali būti teikiamos ne daugiau kaip 28 dienas per kalendorinius metus.

26. Stacionarinės priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugos teikimo išlaidos apmokamos Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis pagal jos bazinę kainą, nustatytą Asmens sveikatos priežiūros paslaugų (išskyrus aktyviojo gydymo), apmokamų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis, ir jų bazinių kainų sąrašė, patvirtintame Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. lapkričio 3 d. įsakymu Nr. V-1630 „Dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų ir jų bazinių kainų sąrašo bei su šiomis paslaugomis susijusių priemonių, mokamų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis, sąrašų patvirtinimo“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-1953](#), 2022-12-23, paskelbta TAR 2022-12-23, i. k. 2022-26798

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-1953](#), 2022-12-23, paskelbta TAR 2022-12-23, i. k. 2022-26798

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. rugsėjo 21 d. įsakymo Nr. V-2133 „Dėl Stacionariųjų priklausomybės ligų gydymo pagal Minesotos programą paslaugų teikimo asmenims, turintiems psichikos ir elgesio sutrikimų dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir (ar) patologinio potraukio azartiniam lošimams, tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo